

УДК 330.131.7: 368.01

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ТА СТРАХОВИХ РИЗИКІВ

В. О. Кравченко, аспірант, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», vidok_bars@mail.ru

Ю. З. Драчук, доктор економічних наук, професор, «ДЗ Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», tek1_ier@mail.ru

Методологія дослідження. Дослідження базується на використанні методів: загального й особливого – при систематизації фактів щодо діяльності страхових компаній на ринку страхових послуг; абстракції – при встановленні сутності поняття «економічний ризик»; аналізу й синтезу – при виокремленні складових страхового ризику та розмежуванні ознак економічного і страхового ризиків.

Результати. Подано поглиблене розуміння сутності й ознак страхового ризику, що дозволяє з'ясувати загальне та особливе цього виду ризику у порівнянні з економічним ризиком. Отримано можливість досліджувати еквівалентність економічних інтересів суб'єктів ринку страхових послуг та встановлювати особливості страхового захисту як вихідної основи формування фінансової безпеки страхових компаній. Шляхом групування за діапазоном ототожнювання визначень щодо інтерпретації ризику за критеріями подія, небезпека, ймовірність, невизначеність прийняття рішень виявлено основні моменти, які є найбільш характерними для ризику взагалі та ризику економічного, зокрема.

Новизна. Доведено, що ризикова ситуація – це економічна невизначеність настання ймовірнісних несприятливих подій, де ризиковість ситуацій зумовлює розглядати ризик у контексті прийняття рішень. За умови, що ризик є формою вираження невизначеності настання ймовірнісних подій і завжди пов'язаний з вибором варіантів дій та прогнозуванням ймовірнісних результатів, запропоновано розуміти ризик як об'єктивно-суб'єктивну категорію, в якій сукупні ознаки ризику висвітлюють його специфіку та виокремлюють як категорію з-поміж інших економічних понять.

Практична значущість. Розмежування ознак страхування (ймовірність і випадковість) може застосовуватися в теорії страхування, а також як концептуальне підґрунтя теорії актуарних розрахунків, яка поєднує теорії ймовірності та страхову математичну статистику і використовує статистичну ймовірність

для випадкових подій. Визначення економічного ризику як об'єктивно-суб'єктивної категорії дозволяє встановити його притаманність кожному економічному рішенню та обирати альтернативні варіанти вибору щодо його регулювання.

Ключові слова: економічний ризик, ризикова ситуація, характеристики ризикових ситуацій, страховий ризик, критерії страхового ризику, ймовірність страхової події.

Література

1. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент. Полный курс: В 2-х т. Пер. с англ. / Ю. Бригхем, Л. Гапенски. – СПб. : Экономическая школа. – 2009. – 497 с.
Brigkhem Yu. *Finansovyy menedzhment* [Financial management]. Polnyy kurs: V 2-kh t. Per. s angl. / Yu. Brigkhem, L. Gapenski. – SPb. : Ekonomicheskaya shkola. – 2009. – 497 p.
2. Балабанов И. Т. Риск-менеджмент / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 192 с.
Balabanov I. T. *Risk-menedzhment* [Risk management]. / I. T. Balabanov. – M. : Finansy i statistika, 1996. – 192 p.
3. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві: [монографія] / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – К. : КНЕУ, 2004. – 480 с.
Vitlinskyy V. V. *Ryzykologiya v ekonomitsi ta pidpriemnytsvi* [Risk in economics and entrepreneurship]: [monografiya] / V. V. Vitlinskyy, G. I. Velykoivanenko. – K. : KNEU, 2004. – 480 p.
4. Юлдашев Р. Т. Страховой бизнес: Словарь-справочник / Р. Т. Юлдашев. – М. : «Анки», 2005, – 832 с.
Yuldashev R. T. *Strakhoovoy biznes* [Insurance business]: Slovar-spravochnik / R. T. Yuldashev. – M. : «Anki», 2005, – 832 p.
5. Олексюк О. С. Системи підтримки прийняття фінансових рішень на мікрорівні: [монографія] / О. С. Олексюк. – К. : Наукова думка, 1998. – 507 с.
Oleksiuk O. S. *Systemy pidtrymky pryyniattia finansovykh rishen na mikrorivni* [Systems of supporting of passing financial decision on micro-level]: [monografiya] / O. S. Oleksiuk. – K. : Naukova dumka, 1998. – 507 p.
6. Ткаченко Н. В. Ризики діяльності страхових компаній: теоретичний аспект / Н. В. Ткаченко // *Фінанси України*. – 2010. – № 7 – С. 84–92.
Tkachenko N. V. *Ryzky diyalnosti strakhovykh kompaniy: teoretychnyy aspekt* [Risks of insurance companies activity: theoretical aspect] / N. V. Tkachenko // *Finansy Ukrayiny*. – 2010. – № 7 – P. 84–92.
7. Эрроу К. Дж. Информация – как товар / К. Дж. Эрроу // [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://polit.ru/article/2013/03/31/arrow>.
Errou K. Dzh. *Informatsiya – kak tovar* [Information – as goods]. / K. Dzh. Errou // [Elektronnyy resurs] Rezhim dostupu: <http://polit.ru/article/2013/03/31/arrow>.
8. Шапкин А. С. Экономические и финансовые риски. Оценка, управление, портфель инвестиций: [монография] / А. С. Шапкин. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2003. – 544 с.
Shapkin A. S. *Ekonomicheskkiye i finansovyye riski. Otsenka, upravleniye, portfel investitsiy* [Economic and financial risks. Evaluation, management, invests portfolio]: [monografiya] / A. S. Shapkin – M. : Izdatelsko-torgovaya korporatsiya «Dashkov i Ko», 2003. – 544 p.
9. Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS) 4 «Договір страхування» // [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_147866.
Mizhnarodni standarty finansovoyi zvitnosti (IFRS) 4 «Dogovir strakhuvannya» [International standards of financial report (IFRS) 4 «Insurance agreement»] // [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_147866.
10. Про внесення змін до Закону України «Про страхування»: Закон України від 4 жовтня 2001 р. // [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/357-16>.
Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrayiny «Pro strakhuvannya»: Zakon Ukrayiny vid 4 zhovtnya 2001 r. [About bringing changes into Law of Ukraine «About insurance»: Law of Ukraine from 4 October 2001 year.] // [Elektronnyy resurs] / Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/357-16>.

11. Страхування: підруч. / За ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2008. – 1019 с.
Strakhuvannya [Insurance]: pidruch. / Za red. V. D. Bazylevycha. – K. : Znannya, 2008. – 1019 p.
12. Фурман М. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: [Монографія] / М. М. Фурман. – К. : Наук. думка, 2006, – 165 с.
Furman M. M. *Strakhuvannya: teoretychni zasady ta strategiya rozvytku*: [Insurance: theoretical aspects and development strategy] [Monografiya] / M. M. Furman. – K. : Nauk. dumka, 2006, – 165 p.
13. Вентцель Е. С. Теория вероятности / Е. С. Вентцель, Л. А. Овчаров. – М. : Наука, 1969. – 165 с.
Ventsel E. S. *Teoriya veroyatnosti* [Probability theory] / E. S. Ventsel, L. A. Ovcharov. – M. : Nauka, 1969. – 165 p.
14. Гомелля В. Б. Очерки экономической теории страхования: [монография] / В. Б. Гомелля / Под ред. Е. В. Коломина. – М. : Финансы и статистика, 2010. – 352 с.
Gomellya V. B. *Ocherki ekonomicheskoy teorii strakhovaniya* [Essay of insurance economy theory]: [monografiya] / V. B. Gomellya / Pod red. E. V. Kolomina. – M. : Finansy i statistika, 2010. – 352 p.